

Časový trend předčasných úmrtí obyvatel kraje dle věku a pohlaví

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Marek Lichter ¹ , Michaela Havlíčková ¹ , Jiří Jarkovský ¹ , Šárka Daňková ¹ , Daniel Klimeš ¹ , Jan Mužík ¹ , Martin Komenda ¹ , Ladislav Dušek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Recenzenti:	
Datum vytvoření dokumentu:	19.02.2026
Datum poslední aktualizace:	19.02.2026
Datum schválení pověření pro ochranu osobních údajů ÚZIS:	19.02.2026
Datum schválení poradou vedení ÚZIS:	24.02.2026
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	NR-06-40
Klíčová slova:	LPZ, List o prohlídce zemřelého, Databáze zemřelých, zemřelí, kapitola MKN-10, předčasná úmrtí
EuroVoc:	úmrtnost
Citace:	Lichter M., Havlíčková M., Jarkovský J., Daňková Š., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L. Časový trend předčasných úmrtí obyvatel kraje dle věku a pohlaví. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2694-predcasne-umrti-vek-pohlavi-kraje-casovy-trend-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2694-predcasne-umrti-vek-pohlavi-kraje-casovy-trend-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Primárním cílem datové sady je poskytnout přehled o počtu zemřelých osob v České republice od roku 1994 po jednotlivých letech dle kraje bydliště, okresu bydliště, věkové kategorie a pohlaví. Jedná se o úmrtí výhradně klasifikovaná jako předčasná.

1.2 Základní informace

Datová sada je stratifikována dle roku úmrtí osoby, kraje bydliště, okresu bydliště, věkové kategorie a pohlaví. Výsledné počty udávají celkový počet zemřelých z předčasných příčin. Data jsou poskytována od roku 1994 do posledního uzavřeného roku.

Data vychází z evidence příčin smrti Českého statistického úřadu za osoby s trvalým či dlouhodobým pobytem v ČR. Základní příčina úmrtí je určena na ČSÚ dle podkladů předaných na Listu o prohlídce zemřelého (evidence ÚZIS).

1.3 Interpretace, informační hodnota a případné limity

Absolutní počty zemřelých umožňují základní orientaci v časovém vývoji úmrtnosti z hlediska předčasných úmrtí.

Předčasná úmrtí jsou definována podle metodiky Eurostatu (kombinace příčiny úmrtí a věku). Jako předčasná či preventabilní (např. úmrtí na karcinom plic do věku 74 let) lze označit taková úmrtí, která jsou specificky popsána v [metodice](#) Eurostatu.

Interpretace dat a časových řad má jistá omezení spojená s výběrem základní příčiny smrti i s vykazováním příčin smrti na Listu o prohlídce zemřelého dle MKN-10. Tím ovlivňují i zařazení do předčasných úmrtí. Pro správnou interpretaci dat je vhodné zohlednit metodické změny, ke kterým při tvorbě statistiky příčin smrti ve sledovaném období došlo. Vzhledem k metodice se také mohou v počtech zemřelých objevovat hodnoty s jedním desetinným místem. To je dáno situací, kdy se v případě některých diagnóz započítává jen polovina zemřelých osob.

1.4 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

1.5 Klíčová slova

LPZ, List o prohlídce zemřelého, Databáze zemřelých, zemřelí, kapitola MKN-10, předčasná úmrtí

1.6 Klasifikace dle EuroVoc

úmrtnost

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 53 504
- Počet popisných atributů: 6
- Velikost: 2 107 kB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze zemřelých ČSÚ. Ta je vytvářena na podkladě dat z evidence List o prohlídce zemřelého, a je ošetřena legislativně zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) s účinností od 1. dubna 2012 a novelou vyhlášky č. 364/2015 Sb., kterou se mění vyhláška 297/2012 Sb., o Listu o prohlídce zemřelého, platná od 1. 1. 2016). Evidenci úmrtí ošetřuje také Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách a zpracování statistiky úmrtí pak Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě.

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregovaná data s počty zemřelých osob z předčasných příčin v rámci kategorií roku úmrtí, kraje bydliště, okresu bydliště, věkové kategorie a pohlaví.

5 Atributy datové sady

- 1. Rok úmrtí**
 - Název parametru: rok
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: kalendářní rok úmrtí osoby
 - Možné hodnoty: v rozsahu od roku 1994 až do posledního uzavřeného kalendářního roku
- 2. Kraj bydliště osoby**
 - Název parametru: kraj_bydliste
 - Datový typ: string
 - Popis parametru: místo bydliště osoby podle krajů a v souhrnu
 - Možné hodnoty: kódování krajů České republiky podle NUTS 3. Obsahuje speciální hodnotu „CZ0“ podle NUTS 1, která představuje celou Českou republiku
- 3. Okres bydliště osoby**
 - Název parametru: okres_bydliste
 - Datový typ: string
 - Popis parametru: místo bydliště osoby podle okresů a v souhrnu
 - Možné hodnoty: kódování krajů České republiky podle LAU 1. Obsahuje speciální hodnotu „CZ0“ podle NUTS 1, která představuje celou Českou republiku
- 4. Věková kategorie**
 - Název parametru: vek_kat

- Datový typ: numeric
 - Popis parametru: numerický kód definující pětiletou věkovou kategorii; zvlášť kategorie 0 let, 1–4 let a 95+ let
 - Možné hodnoty: podle [Číselníku věkových skupin NZIS](#)
- 5. Pohlaví**
- Název parametru: pohlavi
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: pohlaví zemřelé osoby
 - Možné hodnoty:
 - 1 – muž
 - 2 – žena
- 6. Počet zemřelých osob z předčasných příčin**
- Název parametru: predcasne_zemreli_pocet
 - Datový typ: numeric
 - Popis parametru: zemřelé osoby podle stratifikace z předčasných příčin
 - Možné hodnoty: suma počtu zemřelých osob z předčasných příčin